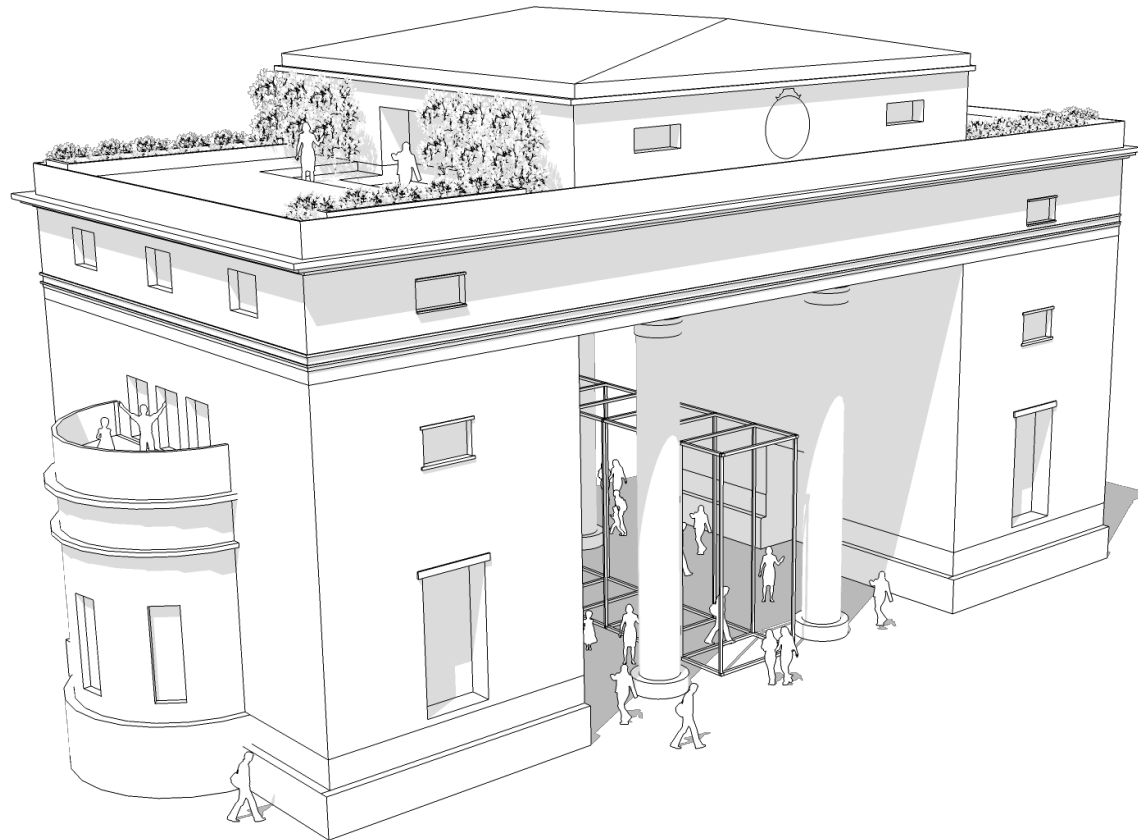

POORT

HAARLEMMERPOORT, AMSTERDAM

Wooncoöperatieplan | Haarlemmerpoort

Publieksversie
9 november 2016

01-02	Doelstelling en Samenvatting
03-05	Inleiding: De stad en de poort <ul style="list-style-type: none">• De Stad: ontwikkelingen en nieuwe uitdagingen• De Poort: een ontmoetingsplek in beweging
06-15	Sectie I: Wooncoöperatie <ul style="list-style-type: none">• Visiedocument wooncoöperatie bewoners
16-28	Sectie II: Concept POORT <ul style="list-style-type: none">• POORT Concept• POORT Plan• POORT Restaurant• POORT Duurzaam
29-41	Bijlagen <ul style="list-style-type: none">• Plattegronden• Profielen POORT ondernemers• Bronnen & inspiratie• Dankwoord

J. MAGAZIN
VAN
H. KROP J.
KORTE MARKESTR. 10
O. HUIS 71. HAARLEM
F. J. J. A. A.
24 NASSAULST. 1895

1003

Doelstelling

In dit document wordt het plan uiteengezet om van de Haarlemmerpoort een portaal te maken waarin verandering, verbinding en verwondering centraal staan. Het doel van dit plan is te laten zien hoe de poort ruimte kan geven aan voor een platform dat creatief, buurtgericht en duurzaam is, in combinatie met het behoud van een sociale woonfunctie.

Sectie I presenteert de visie voor de 'wooncoöperatie' van de huurders van de poort en het bijbehorende financiële plaatje. Sectie II presenteert het bedrijfsplan: 'concept POORT'.

Dit is een eerste concept, waarin uiteraard nog wijzigingen mogelijk zijn. Graag willen we dit plan verder toelichten met een presentatie. Wij hopen met Ymere om de tafel te kunnen gaan zitten om de mogelijkheden te bespreken.

Samenvatting

Grootstedelijke ontwikkelingen stellen city planners en overheden voor grote uitdagingen. Het concept POORT is een voorbeeld van hoe belangen die vaak tegengesteld worden geacht - zoals ontwikkeling, onderhoud, buurtvriendelijkheid en leefbaarheid - op een productieve manier in elkaars verlengde kunnen komen te liggen. Ons object van interventie, de Haarlemmerpoort, is altijd een ontmoetingsplek in beweging geweest. De poort kan haar historische rol als 'ontmoetingspassage' opnieuw op zich nemen in een geheel nieuwe vorm die past bij een levendige, groene en inspirerende stad. De huurders van de Haarlemmerpoort hebben een visie voor een wooncoöperatie vastgesteld waarin aankoop van het gebouw realiseerbaar wordt en waarin bewoning en een nieuwe publieke functie elkaar kunnen ondersteunen. Het concept POORT realiseert dit op drie manieren: Ten eerste biedt het een platform aan innovatieve projecten ter bevordering van creatieve ontwikkeling en sociale cohesie. Ten tweede realiseert het een betaalbare woon- en publieksfunctie op een A-locatie in Amsterdam. Ten derde biedt het een platform aan experimenten op het gebied van duurzame energie en circulaire economie. Het concept POORT, bedacht door Ella Overkleeft, is een integraal concept voor de begane grond ruimte van de Haarlemmerpoort waardoor de poort als geheel een nieuwe identiteit en positie kan verwerven binnen de stad.

Inleiding

de stad en de poort

Inleiding: De stad en de poort

Amsterdam is net als vele grote steden onderhevig aan grote veranderingen. De stad groeit in hoog tempo en het aantal mensen neemt toe. Het opwaarderen van buurten en de creatieve industrie staat bij de gemeente, bevolking en woningcorporaties hoog op de agenda. Daarbij is de leefbaarheid van buurten een gedeelde zorg. Zo is ook de verkoop van gemeentelijk vastgoed aan commerciële partijen, met daarbij veranderende functies voor gebouwen, een uitdaging.

Hoe kan onderhoud, ontwikkeling gepaard gaan met buurtvriendelijkheid en leefbaarheid? Dit plan stelt dat belangen die vaak voorgesteld worden als tegengesteld, ook in elkaars verlengde kunnen liggen. Wanneer de diversiteit en behoeften van de Amsterdammers in ogenschouw wordt genomen, zijn deze zaken goed te combineren. De Haarlemmerpoort biedt vanwege de voorgeschiedenis, de ligging, en de toekomstige ontwikkelingen een uitgelezen kans om hier het voortouw in te nemen. In samen- werking met huurders, buurt, en partners wordt een nieuwe bestemming mogelijk.

De volgende zaken zijn belangrijke referentiepunten achter de totstandkoming van dit plan:

De geschiedenis van de poort:

In het plan wordt de architectonische en sociale geschiedenis van de Haarlemmerpoort als belangrijk beginpunt genomen. Allereerst wil dit plan de

jarenlange impasse tussen de de bewoners en woningcorporatie Ymere rond de aanpak van de poort doorbreken en het gebouw op een positieve en constructieve manier in ere herstellen. Ten tweede beoogt dit plan het iconische gebouw op een positieve, respectvolle en constructieve manier toekomstbestendig te maken. Ten derde wil dit plan in acht nemen dat een sociale dimensie altijd een constante is geweest sinds de bewoning.

Huidige uitdagingen voor de stad, de buurt en het gebouw:

De Haarlemmerpoort ligt in een buurt die snel aan het ontwikkelen is. Zorgen over een overschot aan Airbnb-onderhuur op de Haarlemmerdijk, ontsluiting van het Westerpark, en de leefbaarheid van het Haarlemmerplein zijn fundamentele zaken waar dit plan in wil interveniëren. Dit plan biedt een lokaal ingebed, sociaal en toekomstgericht antwoord.

Toekomstbestendig:

Door een stabiele, duurzame financiële structuur wordt de staat en functie van de poort voor de toekomst veiliggesteld. Dit wordt gedaan door duurzame en betaalbare woningen te combineren met buurtvriendelijke invulling onder te brengen in een vereniging. Ook levert dit plan een bijdrage aan een toekomstbestendige stad: middels creatieve vormen van urban design en urban farming wordt een circulaire economie gerealiseerd die past bij de duurzaamheidsvisie van de gemeente Amsterdam.

De Poort: een ontmoetingsplek in beweging

De Haarlemmerpoort is een begrip in Amsterdam en is historisch altijd een plek geweest voor pioniers, handelslieden en ontdekkingsreizigers die via de poort Amsterdam binnenkwamen. Met de groei van de stad is de poort sinds de vijftiende eeuw een aantal keer westwaarts verplaatst. De huidige poort, een sober classicistisch bouwwerk, dateert uit 1840. Bij de intocht van koning Willem II werd de

poort officieel geopend. Daarom draagt de poort de naam 'Willemspoort'. Na lange leegstand en verloedering werd het pand in 1978 gekraakt en werden er vervolgens met de gemeente huurwoningen gerealiseerd. Een hecht wooncollectief woont er sindsdien.

Na al haar verschillende gedaantes staat de poort weer op het punt om een nieuwe functie te krijgen. De poort is een icoon van de stad en het wordt tijd dat deze een meer open en publiek karakter krijgt. Tot op heden weten weinig mensen wat er precies gebeurt in de poort. Mensen lopen

onder de poort door en verwonderen zich over dit bijzondere bouwwerk. Uit de vele ontmoetingen tussen voorbijgangers, buurtbewoners en poortbewoners blijkt dat veel mensen het belangrijk vinden dat een dergelijk gebouw kan blijven bestaan met een sociaal karakter.

Vanwege de centrale locatie en de uitstraling die de poort heeft op het plein heeft het gebouw de potentie om een centraal en verbindend karakter te hebben. De poort kan haar historische rol als 'ontmoetingspassage' opnieuw op zich nemen in een geheel nieuwe vorm die past bij een levendige, groene en inspirerende stad. De poort kan invulling geven aan een visie van hoe we willen dat de stad er uit gaat zien in de nabije toekomst. De poort kan verbindingen leggen tussen bewoners, nieuwkomers, toeristen en ondernemers. De poort kan dit realiseren middels een combinatie van woningen en bedrijfsruimte. De visie van de bewoners op de gewenste wooncoöperatie en het 'POORT concept' wordt hieronder verder uiteengezet.

Sectie I

wooncoöperatie

Wooncoöperatie

Hierbij presenteren wij, John van Bodegom, Gertie Jaquet, Gijs Sierman, Pieter Bas, en Guido Egas, ons plan voor een wooncoöperatie in de Haarlemmerpoort.

Voor ons is de Haarlemmerpoort niet zomaar een gebouw, niet zomaar een plek om te wonen. Wij houden echt van de Poort. Onze woningen zijn niet zomaar woningen voor ons. Het gebouw is al vele jaren onlosmakelijk verbonden met ons leven. Onze kinderen zijn er geboren, we zijn er volwassen geworden, en John woont er sinds 1978 en was een actieve kracht achter de vorige renovatie in 1985-1986.

Vanuit de politiek is gesteld dat woningcorporaties terug moeten naar hun kerntaak, het is dan ook logisch dat Ymere een oplossing probeert te vinden voor de afwijkende panden in haar portefeuille. Daarnaast ziet de gemeente graag een publieksfunctie in het gebouw en stelde onlangs een nieuw bestemmingsplan met horeca vast. Als bewoners zijn wij zeer gemotiveerd om de zorg voor het monumentale gebouw van Ymere over te nemen en zijn ervan overtuigd dat wij het als collectief het beste een buurtvriendelijke publieksfunctie kunnen geven. Wij grijpen de mogelijkheden van de nieuwe Woningwet graag aan om een wooncoöperatie, als vereniging van bewoners, op te richten om dit mogelijk te maken. Dit document beschrijft onze uitgangspunten, wensen en doelstellingen voor het gebouw. Ook laten wij in een begroting zien dat de exploitatie voor ons haalbaar is en dat wij de getaxeerde waarde voor de aankoop aan Ymere kunnen betalen.

De vorm van de wooncoöperatie is bij uitstek geschikt om de gedeelde belangen van zowel woningcorporatie, gemeente als bewoners en buurtgenoten vorm te geven. Dit plan stelt ons in staat om publieksfuncties te ontwikkelen, met ook een restaurant, in samenspraak met de bewoners en de buurt, om

een prachtig monument te renoveren met behoud van sociale en historische identiteit, en om betaalbare bewoning te realiseren die economisch rendabel en toekomstbestendig is.

Publieke functie en bewoning: wederzijdse ondersteuning:

Sinds het ontstaan van de Haarlemmerpoort heeft de begane grond een publieke functie gehad en zijn op de verdiepingen woningen geweest voor personeel. Wij willen de begane grond zijn publieksfunctie teruggeven, maar ook dat erboven permanent mensen blijven wonen om toezicht te houden en de buurt echt een woonbuurt te houden. Door het als collectief, met een sociale doelstelling, in beheer te nemen, kunnen wij voorkomen dat de appartementen tijdelijk verhuurd worden aan toeristen of verkocht worden aan mensen die er alleen maar in de vakantie wonen. We willen met ondernemers samenwerken die niet alleen rekening willen houden met de buurt, maar die er ook echt een bijdrage aan willen leveren. We hebben horecaondernemers gevonden die veel ervaring hebben met het inpassen van een horecaconcept in een woonbuurt. Omdat de Poort een eilandje in een zeer druk stadsgebied is, met de nodige overlast, is de samenwerking tussen bewoners en ondernemers essentieel. Wij willen daarom dat de ondernemers ook een onderdeel gaan vormen van de wooncoöperatie; ze moeten echt bij het gebouw betrokken worden. Gelukkig heeft een van de ondernemers, Ella Overkleef, al sinds haar eerste levensjaren in de Poort gewoond en voelt zich innig betrokken. Het is de bedoeling dat ze er ook komt wonen. De wooncoöperatie verhuurt de begane grond aan twee partijen: aan Ella Overkleef en aan horecaondernemers die hun sporen hebben verdiend in buurtvriendelijke en duurzame horeca. De ondernemers zijn bereid om (semi-)commerciële huur te betalen aan de wooncoöperatie. Daardoor kunnen we onze begroting sluitend maken.

De zuidkant moet een creatieve ontmoetingsplek worden en de noordkant een gezellig, buurtvriendelijk restaurant. De Poort moet niet alleen een doorgang worden naar het zich steeds verder ontwikkelende Westerpark, maar ook een plek waar mensen zich kunnen verwonderen, elkaar kunnen ontmoeten en kunnen verpozen.

We willen de aanpak van het monument uitvoeren met de grootste respect voor zijn geschiedenis. We willen daarom zijn aard als Poort benadrukken door de publieksfunctie te concentreren op de poortdoorgang. Via de portieken kunnen de bedrijfsruimtes een monumentale entree krijgen. Door het restaurant de hele dag open te stellen, blijft er controle op de poortdoorgang. We verwachten dat de onderdoorgang door de opknopbeurt en de meer open uitstraling een prettigere atmosfeer zal krijgen. De ervaring van de bewoners leert dat met sociaal toezicht en een actieve invulling van de poort overlast van alcoholisten, wildplassers en wildslapers het beste onder controle gehouden kan worden. Omdat er op de benedenverdieping in dit plan niet meer gewoond wordt lijkt ons dan ook goed om de portieken na sluitingstijd van het restaurant voor het publiek af te sluiten. De bewoners kunnen, indien nodig, eventuele overlastgevers onder de poortdoorgang aan blijven spreken.

Zo dragen in dit plan ondernemers en bewoners samen zorg om de openbare ruimte toegankelijk, schoon en aangenaam te houden.

Een duurzame renovatie met historisch besef:

Wij willen al het achterstallig onderhoud aan het gebouw zo snel mogelijk aanpakken om het in ere te herstellen en het de uitstraling geven die de omgeving verdient. Zowel intern als extern willen we verbouwen met respect voor de historische structuur en historische

elementen. We willen het gebouw niet alleen opknappen, maar willen het ook zo duurzaam mogelijk maken. Amsterdam heeft straks niet alleen het duurzaamste stadion van Europa, de Haarlemmerpoort moet de duurzaamste stadspoort van Europa worden!

Het gebouw lijkt bijvoorbeeld uitermate geschikt om warmte-koude opslag te realiseren. En omdat het zinken dak op de derde verdieping de hele dag zonlicht opvangt, maar niet of nauwelijks vanaf de straat te zien is, zijn zonnepanelen daar een goede en logische toevoeging. In overleg met Monumenten en Archeologie van de gemeente zullen we kijken naar de mogelijkheden voor plaatsing. We denken ook veel winst te kunnen halen door het isoleren van gevels en het vervangen van ramen. Daarnaast kunnen delen van het dak van de tweede verdieping bedekt worden met sedumplanten, wat ook een positieve, groene uitstraling zal geven. Waar mogelijk maken we het gebouw zo zelfvoorzienend mogelijk. Bij het verduurzamen van het gebouw zien we goede mogelijkheden voor subsidies en interesse van investeerders die de poort zien als een uitzonderlijk monumentaal pand om duurzaam ondernemerschap uit te dragen.

Indeling en huur:

Op de verdiepingen willen we drie grote zelfstandige woningen van circa 90 m² en zes kleinere zelfstandige woningen van 35 tot 60 m² realiseren. Voor de toewijzing van de woningen houden we vast aan het sociaal plan dat Ymere in 2013 met de Bewonerscommissie Haarlemmerpoort heeft opgesteld. Vier van de initiatiefnemers van de wooncoöperatie hebben daarin recht op terugkeer naar drie grote sociale huurwoningen, als hun inkomen daarvoor passend is. De andere initiatiefnemers en nieuw aan te trekken bewoners, hebben recht op een kleinere zelfstandige woning, ook als ze daarvoor een passend inkomen hebben. Degenen die een hoger inkomen dan de inkomensgrens voor sociale huurwoningen hebben, zullen een vrije sector huurprijs in het middeldure segment gaan betalen; met die hogere huur geven ze een grotere bijdrage aan het collectief. Om een woning te kunnen huren, moet iemand lid worden van de wooncoöperatie, een nog op te richten vereniging. Gezamenlijk zal worden besloten wie lid mag worden en een woning mag huren. Onderhuur en verhuur aan toeristen zal binnen de statuten verboden worden ten behoeve van behoud van interne cohesie. Het wonen in een collectief heeft voor ons grote meerwaarde.

De nadruk van de verbouwing ligt op de aanpak van het casco. Deze aanpak wordt sober en doelmatig. De woningen hoeven niet luxe te worden. De bedrijfsruimtes worden casco opgeleverd, dus wel met nieuwe kelders, wanden, entresols en alle aansluitingen. De ondernemers gaan de afbouw

doen. Dit heeft als voordeel dat de afbouw afgestemd kan worden op de wensen van de ondernemers. De ondernemers dragen middels investeringen financieel zorg voor de afbouw.

De woningen worden praktischer ingedeeld en worden met hun ramen meer gericht op de ruimte buiten de poort dan op de poortdoorgang, waardoor de bewoners zo min mogelijk overlast van de bedrijfsruimtes op de begane grond zullen ervaren. De trappenhuisen worden omgebouwd om minder ruimte in te nemen en daardoor grotere woningen te kunnen realiseren. Door de ombouw van de trappenhuisen wordt het daar ook mogelijk om een lift te plaatsen naar de woningen op de eerste en tweede verdieping, waardoor die woningen ook bereikbaar zullen zijn voor senioren en mensen die slecht ter been zijn.

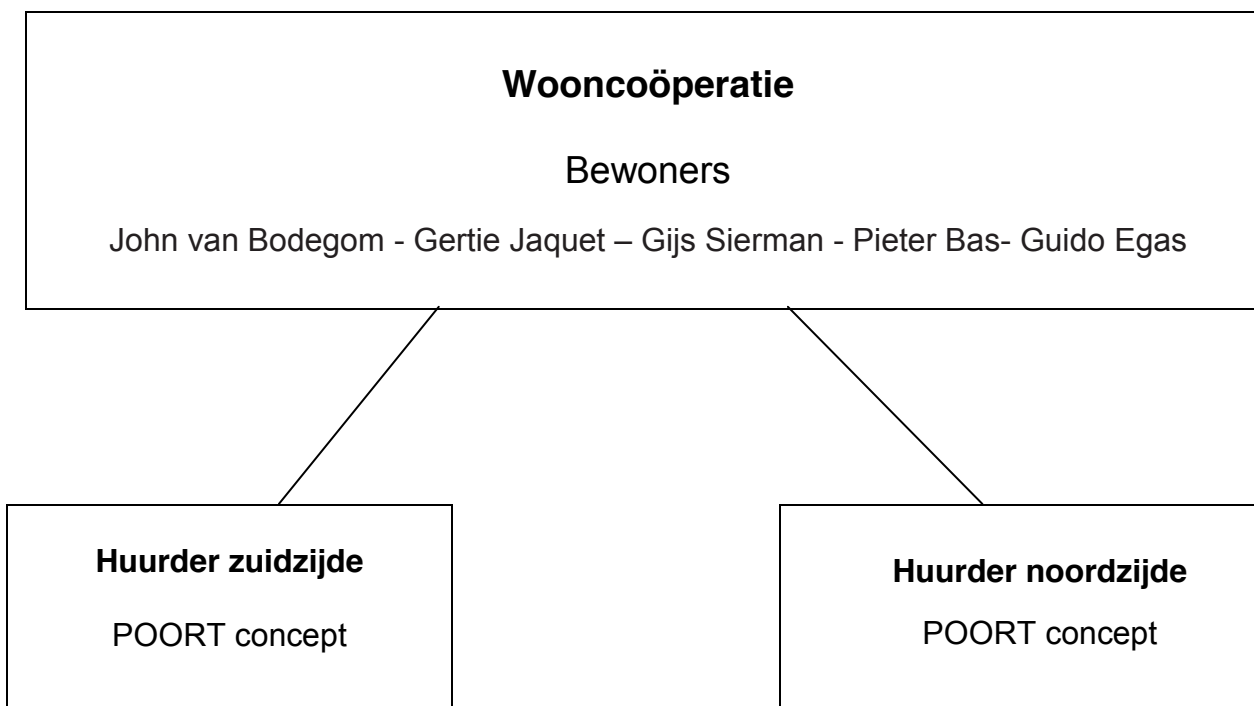
Op de derde verdieping worden vier zelfstandige woningen gerealiseerd. Het dak van die verdieping wordt hersteld in zijn historische vorm. De koepel in het midden van het dak, die bij de renovatie van 1985-1986 is geplaatst en geen monumentale waarde heeft, wordt verwijderd. Er komen, in plaats daarvan, een aantal nieuwe lichtstroken in het dak om de woningen van voldoende daglicht te kunnen voorzien.

Financiering:

- Hypotheek bij de coöperatieve Duitse GLS Bank: De GLS Bank heeft eerder een lening verschaft aan Soweto voor de Nieuwland school in Amsterdam Oost. Naar verluidt heeft de bank interesse om nieuwe Nederlandse projecten te financieren als ze tenminste een sociale en/of maatschappelijke meerwaarde hebben.
- Restauratielening bij het Restauratiefonds: Het Restauratiefonds steunt eigenaren die 'een monument willen onderhouden, restaureren, herbestemmen, verduurzamen of aankopen'.
- Energielening bij de Gemeente Amsterdam voor betere isolatie, zonnepanelen en groene daken.
- Investeerder Ten Oever Holding BV: deze investeerder heeft een intentieverklaring opgesteld waarin bereidheid toegezegd wordt een aanzienlijk bedrag te willen investeren.
- Middels eigen geld, externe investeerders en crowdfunding kunnen we een deel financieren: we hebben gemerkt dat er veel ondersteuning voor onze plannen in de buurt is. Ook zijn er duizenden ondertekenaars van onze petitie. Wij denken in de buurt en de stad geld van particulieren op te kunnen halen. Bovendien maakt het ons ook meer onderdeel van de samenleving.
- Subsidies: We verwachten aanspraak te kunnen maken op een aantal subsidies, zoals een subsidie voor een warmtepomp en de STEP-subsidie van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- Onderhoudsbijdrage van Ymere.

Sectie II

POORTconcept

POORT concept

POORT is een integraal concept met publieksfunctie op de totale begane grond inclusief kelders en dak van de Willemspoort, Haarlemmer- plein 50 te Amsterdam.

De kernwaarden van POORT zijn:

Verwondering- Verbinding- Verandering

Je laten verrassen, door experiment en innovatie. Hierdoor breek je met vaste patronen en sociale kaders. Er ontstaat ruimte voor toenadering en verbinding. Door deze connectie wordt er wat teweeg gebracht bij mensen en ontstaan er nieuwe inzichten en perspectieven wat verandering stimuleert.

POORT is een concept dat geïnspireerd is op verschillende maatschappelijke ontwikkelingen. De groei van stedelijke gebieden, de verschuiving naar een nieuwe economie, verduurzaming en lokalisering. Het POORT concept is verweven met al deze ontwikkelingen en brengt dit tot uiting in de Haarlemmerpoort. De identiteit en zichtbaarheid van het monumentale pand maakt het een perfecte match om de verschillende thema's te verwerken in een voor publiek toegankelijke plek.

POORT bestaat uit diverse onderdelen die allemaal aan elkaar gekoppeld zijn en samen een integraal concept vormen wat de poort als geheel een boost geeft en kenbare positie binnen de stad. Er zal aandacht worden besteed aan vooruitstrevende en innovatieve ontwikkelingen in

de maatschappij door deze te integreren in de verschillende ruimtes en programma's. Een dynamische plek met oog voor bewoners, buurtgenoten en Amsterdammers.

POORT stelt zich het volgende ten doel:

Een platform bieden aan innovatieve projecten ter bevordering van creatieve ontwikkeling en sociale cohesie.

Betaalbare woon- en publieksfunctie te realiseren op A-locatie in Amsterdam.

Platform bieden aan experimenten op het gebied van duurzame energie en circulaire economie.

Initiator:

POORT is een concept bedacht door Ella Overkleef. Zij heeft een persoonlijke binding met het pand (heeft er als kind in gewoond). Zij heeft veel ervaring opgedaan in Amsterdam met diverse projecten op het gebied van stedelijke ontwikkeling en de creatieve industrie en cultureel/maatschappelijke vraagstukken. Met POORT wil zij graag een bijdrage leveren aan Amsterdam als duurzame, sociaal ontwikkelde stad, die voorop loopt als het gaat om creatie. Zie bijlage voor haar profiel.

POORT bestaat uit de volgende onderdelen die verderop in het document worden toegelicht. De onderdelen beslaan de volledige begane grond inclusief kelders. De exploitatie van POORT gebeurt op twee manieren, door programmering en verhuur.

Programmering:

In alle onderdelen van POORT kan er worden geprogrammeerd. Door te werken met programmering houdt men meer controle over het soort bezoeker wat er naar de locatie komt en kan men gericht bepaalde thematieken aansnijden. Er zal voornamelijk programma gemaakt worden op het gebied van kunst en cultuur door met name Ella Overkleeft i.s.m. gast programmeurs/curatoren.

Verhuur:

POORT wil ook graag een platform zijn voor vooruitstrevende bedrijven en innovatieve collectieven. Door verschillende ruimtes te verhuren, biedt zij een plek waar mensen kunnen samenkomen en kunnen werken aan diverse projecten. Dit kan periodiek zijn of voor een langere periode.

Een sluitende begroting wordt gegarandeerd door een combinatie van programma en verhuur. Zo past de benedenverdieping in een duurzame en toekomstbestendig financiële en conceptuele huishouding voor de Haarlemmerpoort als geheel.

Doelgroep:

POORT is een integrale samenwerking tussen bewoners, bezoekers en ondernemers.

De verschillende onderdelen kunnen door allen bezocht en gebruikt worden (m.u.v. het dak, zie onder). Per onderdeel zullen er verschillen zijn qua bezoekers en gebruikers, het streven is dat een diverse groep mensen toegang heeft tot alle onderdelen.

De poort is in de eerste plaats een plek voor de bewoners. Daarom zullen er ook geen nachtelijke activiteiten plaatsvinden en zullen alleen voor bepaalde projecten/ exposities de ruimtes vrij en publiekelijk toegankelijk zijn.

Het doel is om maatschappelijk betrokkenen, innovatieve geesten en nieuwsgierige pioniers te trekken naar de poort. Denk aan jonge creatieve ondernemers, kunstliefhebbers en buurtgenoten.

De poort huisvest tegenwoordig louter woningen waardoor er voor het publiek weinig reden is dit monument te bezoeken. Het veranderen van de functie zal de poort aantrekkelijker maken en helpen zijn iconische waarde als herkenningspunt te herwinnen.

POORT Onderdelen

Hieronder worden de diverse onderdelen van het POORT concept beschreven. Ten alle tijden wordt er samen met de bewoners bekeken of het haalbaar is en/of niet voor teveel overlast veroorzaakt. De poort is alleen geopend als er programma plaatsvindt of als er ruimtes verhuurd zijn.

POORT dient voornamelijk een publieksfunctie, maar het is absoluut niet de bedoeling dat de poort een grote publiekstrekker wordt. Alleen tijdens daarvoor speciale bestemde en geprogrammeerde evenementen.

POORT Studio

Dit onderdeel van de begane grond dient als creative space voor alle creatieve disciplines. In samenwerking met gerenommeerde en beginnende kunstenaars, lokaal en internationaal wordt hier een pop-up galerie gerealiseerd. Het bijzondere karakter van de poort maakt dit een speciale plek buiten het centrum voor kunst.

Locatie: zuidkant, waterkant

Activiteiten: kunstexposities, fotoshoots, dansvoorstellingen, atelier.

POORT Platform

De voorkant van de begane grond dient als platform voor nieuwe ideeën die een meerwaarde vertegenwoordigen voor de stad en wereld.

Deze ruimte kan worden gehuurd door universiteiten, gemeenten, designbureaus of collectieven die iets willen presenteren. Ook is het een

platform voor bedrijven die hun business al kunnen binnen de betekenis-economie.

Locatie: zuidkant, pleinkant

Activiteiten: meetings, presentaties, brand activations, kleine events

POORT Platform en POORT Studio zijn afzonderlijk van elkaar te gebruiken, maar ook als 1 grote ruimte. Door een verschuifbare wand zal dit worden gerealiseerd.

POORT Huiskamer

De voorkant van de rechtervleugel dient als community space. De huiskamer van het Haarlemmerplein. Een laagdrempelige plek waar iedereen zich welkom voelt. Maatschappelijke projecten zullen hier de boventoon voeren. In samenwerking met bestaande maatschappelijke instellingen uit de Haarlemmerbuurt kan de huiskamer worden ingevuld. De plek dient als ontmoetingsruimte voor omwonenden, bewoners van de poort en andere geïnteresseerden.

In de kelder van de community bevindt zich een keuken. De huiskamer kan in de avonden op aanvraag worden gehuurd door groepen die graag samen koken of bijvoorbeeld hun verjaardag willen vieren. Veel mensen zijn te klein behuurd en kunnen geen groepen ontvangen in hun eigen huis. De huiskamer biedt hier een oplossing voor wat in tegenstelling tot een restaurant privé en toegankelijk is.

Locatie: noordkant, pleinkant

Activiteiten: kookworkshops, debatavonden, privé diners, maatschappelijke projecten

POORT Public

Het open gedeelte tussen de twee vleugels in zal worden gebruikt voor kunst in de openbare ruimte. Tijdelijke projecten van kunstenaars worden hier gerealiseerd. Licht of video installaties en sculpturen of dansvoorstellingen. Dit is het centrale punt binnen het gebouw en dient een gemeenschappelijk doel en visueel aantrekkelijke uitstraling. De kunst dient altijd complementair te zijn aan het gebouw zelf.

Zoals eerder benoemd is het idee om de poort meer open te stellen voor bezoekers. Dit willen we met de open ruimte op een interactieve manier doen door middel van participerende kunstinstallaties. De poort is dan niet meer alleen een doorgang, maar mensen worden er onderdeel van. Het accentueert de poort als monument.

De kunst in de doorgang zal altijd worden gemaakt door een artist die ook tijdelijk verblijft in de poort. In de poort zal een van de woningen als een artist in residence worden gebruikt waar de kunstenaar volledig in contact staat met het gebouw en de omgeving. Hier zal er afwisselend een kunstenaar tijdelijk verblijven om te werken aan het kunstproject.

Locatie: doorgang in het midden

Activiteiten: publieke voorstellingen, beeldende kunst in openbare ruimte, video-lichtinstallaties

POORT Dak

Het dakterras van de poort leent zich uitermate goed voor urban farming. In samenspraak met de bewoners wordt het dakterras opnieuw ingericht en zal het urban farming onderdeel uitmaken van het circulaire concept. Hetgeen wat op het dak geoogst wordt kan worden verkocht op de Haarlemmerplein markt en in het café op de begane grond. De planten die op het terras worden geplaatst dienen tevens als luchtzuivering voor de poort en haar omgeving.

Het dak blijft ten alle tijden privéterrein voor de bewoners. Met dit dakterras wordt bijgedragen aan de doelstellingen van gemeente Amsterdam op het gebied van duurzaamheid.

Locatie: Dak

Activiteiten: urban farming, bee keeping, vrijwilligers tuinproject, recreatie voor bewoners

POORT Kelders

De kelders onder de Haarlemmerpoort zullen worden uitgegraven en ruimte bieden voor voorzieningen die nodig zijn voor bezoekers. Onder de linkervleugel komen er toiletten een kleedruimte en garderobe. Onder de rechtervleugel komt er opslag voor het restaurant en ook een keuken, toiletten en een secret room.

Beheer & Rolverdeling

POORT zal altijd gecoördineerd worden door een locatiemanager die ten alle tijden aanwezig is tot de programmering eindigt. Deze persoon is ook de verbindende factor tussen de bewoners en bezoekers van de poort. In overeenstemming met de bewoners zal er bepaald worden tot hoe laat de programmering en het restaurant doorloopt.

Ella Overkleefte zal de 'hoofdcurator' zijn. De functie van hoofdcurator houdt in dat zij bij de dagelijkse gang van zaken betrokken is, de communicatie over de activiteiten op de begane grond aanstuurt, financiële verantwoordelijkheid draagt en de samenhang en uitvoering van het concept bewaakt. Een dergelijke functie garandeert professionaliteit, continuïteit en helderheid.

PR & Communicatie

POORT zal een opzichzelfstaand merk worden. Het logo en de huisstijl zal verder worden uitgewerkt. Domeinnaam www.poort.amsterdam is al vastgelegd. De kernwaarden en doelstellingen zullen in een campagne worden vormgegeven en door middel van een PR strategie bekend worden gemaakt aan de buurt en verdere buitenwereld. Voor de branding van POORT zal er een passend bureau worden uitgezocht wat qua waarden dichtbij POORT staat.

Financiële partners

Voor de verschillende onderdelen van POORT zullen er samenwerkingen worden aangegaan t.b.v. de programmering maar ook voor de financiële haalbaarheid van het project.

De ontwikkeling van het duurzaamheidsplan (zie onder) kan worden ondersteund door het Klimaatfonds en de gemeente Amsterdam, wethouder Duurzaamheid en Openbare Ruimte. Voor de diverse kunstprogramma's kunnen er subsidies worden aangevraagd bij o.a. het Amsterdams Fonds voor de Kunst en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie.

Daarnaast kunnen nationale fondsen (bijv. Stichting Doen, Mondriaan-fonds) ook gericht worden aangeschreven voor specifieke projecten. Voor de afbouw en inrichting van de diverse onderdelen van POORT wordt samengewerkt met een investeerder. POORT zal in de vorm van een stichting of BV de begane grond gaan exploiteren. De wooncoöperatie Haarlemmerpoort brengt een maandelijkse huur in rekening bij POORT. Verantwoordelijkheid voor financiën en administratie ligt bij hoofdcurator Ella Overkleef. Het restaurantgedeelte in de rechtervleugel zal worden uitgebaat door andere ondernemers. Zij betalen vanuit hun BV de huur direct aan de wooncoöperatie.

Programma partners

Om POORT te voorzien van een vooraanstaande identiteit en uitstraling zullen er passende samenwerkingspartners worden benaderd. Denk hierbij aan internationale curatoren voor de galerie en aan samenwerkingen met de grote musea in het centrum. Met verschillende creative brand agencies zullen er relaties aan worden gegaan met merken voor de ruimte Platform. Ook worden partijen benaderd die al opereren rondom het plein en in de Haarlemmerbuurt (bijv. ondernemersvereniging Haarlemmerbuurt, verpleeghuis de Rietvinck).

Netwerk partners

Om POORT voldoende bekendheid te geven en het juiste publiek aan te trekken zal er worden samengewerkt worden met verschillende partijen. Deze partijen worden ingezet om mee samen te werken maar ook om van te leren zodat POORT een solide en goed doordachte start kan maken.

Het netwerk van Ella Overkleeft en haar team zal hiervoor worden ingezet.

Voorbeelden van netwerkpartners:

Pakhuis de Zwijger,
Amsterdam Economic Board
Kunstacademies
Amsterdams Fonds voor de Kunst
Diverse horecaondernemers
Westergasterrein
Creativecities.nl
Gemeente Amsterdam

POORT Restaurant

Onderdeel van POORT is een restaurant in de rechtervleugel. Hierin zal samenwerking met het totaal concept POORT en de bewoners op verschillende vlakken centraal staan.

Openingstijden:

Omdat de poort zo centraal gelegen is, is het een perfecte plek om 7 dagen per week gedurende de hele dag geopend te zijn. Voor ontbijt, lunch, borrel en diner.

De definitieve openingstijden worden samen met de bewoners bepaald.

Sfeerbeeld:

Het is vooral een fijne plek voor buurtbewoners om buitenshuis af te spreken, maar ook voor jonge Amsterdammers om zich te laten inspireren door de mooie, authentieke plekken die Amsterdam nog te bieden heeft. POORT Restaurant zal qua inrichting en uitstraling complementair zijn aan het monumentale karakter van de Haarlemmerpoort.

POORT Restaurant is een ontmoetingsplek voor verschillende soorten mensen en wil graag zich graag onderscheiden van eenzijdige mainstream horeca.

Door, net als in de rest van het POORT concept te werken met programmering van muziek en kunst kan er een bepaalde sfeer worden gecreëerd en daarmee invloed worden uitgeoefend op het soort bezoekers dat POORT Restaurant bezoekt. Daarnaast wordt gewerkt

aan zo inclusief mogelijke vormgeving. Denk hierbij aan unisex toiletten en baby verschoonkamer.

Onder in de kelder zal er een geheime ruimte worden gerealiseerd, waar met creatieve ondernemers op wisselende wijze een verrassende plek wordt vormgegeven.

Doelgroep:

POORT Restaurant is voornamelijk gericht op buurtbewoners en Amsterdammers. Om van het Haarlemmerplein geen tweede Leidseplein te maken zal de focus liggen op kwaliteitstoerisme en geen massatoerisme. De openingstijden en creatieve invulling trekken bezoekers die zich interesseren voor de geschiedenis en cultuur van Amsterdam.

Duurzaamheid:

Duurzaam ondernemen is essentieel voor de toekomst van de stad. POORT Restaurant zal dit daarom integreren in haar werkwijze en aanbod. Denk hierbij aan 'grijs water' gebruiken voor het doorspoelen van de toiletten, het gebruik van zonne-energie en het scheiden van afval, maar ook het gebruiken van lokale producten en leveranciers. De inrichting van het pand kan voor een groot deel goed worden ingericht met tweedehands meubels en horecabehoeften.

Daarnaast komen de ingrediënten op de menukaart in veel verschillende gerechten terug, zodat er zo min mogelijk 'waste' zal zijn van voedsel.

Inspiratie:

WG-cafe

voormalig 'Ingang B' door de functie van dit restaurant als plek waar de buurt samenkomt

Bazar

het gebruik van de ruimte (hoogte) en kleurrijke inrichting met veel verschillende soorten hoekjes

Coffee & Coconuts

het gebruik van de vides en de gezonde lunchkaart

Cafè Zurich

de functie van deze zaak als plek waar je de hele dag terecht kunt en de functie die deze zaak heeft als ontmoetingsplaats voor de buurt.

Café Carbon

de drankenkaart met mooi, niet hip maar wel lekker aanbod

Buffet van Odette

de goede kwaliteit van de lunchgerechten

Festina Lente

de sfeer van dit café restaurant en de spelletjeskast

Blijburg

het duurzaam ondernemen, de verscheidenheid aan gasten en de live muziek programmering

Bern

de constante kwaliteit van het eten en laagdrempelige sfeer

Meneer Nieges

de inrichting van het terras

Café de Jaren

de functie van ontmoetingsplek van allerlei verschillende soorten gasten op alle tijdstippen van de dag en het vertrouwde karakter

POORT Duurzaam

Additioneel aan het bovenstaande POORT concept willen wij een duurzaam energieplan toevoegen. Hiermee wordt de wens om van de Haarlemmerpoort de meest duurzame stadspoort van Europa te maken gerealiseerd. Het bijdragen aan een gezonde en vooruitstrevende stad kan als voorbeeld dienen voor andere gebouwen en steden. POORT is daarmee ook een aanjager van verandering.

POORT wordt een innovatief en duurzaam platform voor bezoekers en bewoners. Dit houdt in dat er efficiënt met grondstoffen om wordt gegaan, samen een gesloten kringloopsysteem ontworpen wordt, en dat de kennis over de verschillende vormen van duurzaamheid gedeeld en verspreid wordt. Specifiek wordt er middels informatiebordjes en rondleidingen informatie gegeven en praktische tips gegeven. Op deze manier blijft de uitstoot van POORT laag en worden mensen op een toegankelijke manier geïnspireerd.

Thema Energie

Urban Energy Farm
Ruimte: Dak (private)

Hoe?

Op het dak van POORT is ongeveer 52m² ruimte voor urban farming. Deze ruimte wordt samen met de bewoners zo efficiënt mogelijk ingedeeld en gebruik gemaakt van bestaande ecosystemen.

Onderdelen van de urban energy farm zijn:

- Seizoensgebonden groenten en fruit verbouwen.
- Aquaponic system ontwikkelen om zelf vis te kweken.

- Kruidenpluktuin met aanvullend een vlinder en bijen arena.
- Regenwater -opvangsysteem voor bewatering tuin.
- Luchtzuiverende planten om fijnstof in de stad te reduceren.
- Een Compost Lab waar afval wordt omgezet in nieuwe grondstoffen.
- Eigen energie opwekken door gebruik te maken van zon, wind -en water systemen.

Waarom?

Groen maakt de stad gezond.
Vergroening zorgt voor een aantrekkelijke leefomgeving
Fossiele brandstoffen zijn vervuilend en verleden tijd.

Groen maakt de stad klimaatbestendig door regenwater op te vangen en voor verkoeling te zorgen. Groen geeft een stimulans aan biodiversiteit.

Partners:

Bewoners van de POORT en vrijwilligers uit de buurt.

Lokale ecopreneurs als:

Rooflife, Rooftop Revolution van DGS, Stadsboeren, de Ceugel, AmsterdamEnergie, Mediamatic, Eetbaar Amsterdam e.d.

Thema Afval

Resource Lab:

Hoe?

Composteren van urine, voedsel, papier en karton resten
Compost toiletten voor bezoekers
WasteLab – Afvalinzamelingspunt waar mensen worden beloond voor het inleveren van hun grondstoffen.

Waarom?

Afval is in een stedelijke omgeving een blijvende uitdaging
Circulaire oplossingen dragen bij aan vermindering van aanvoer van grondstoffen en afvoer van afval
Gemeenschapsvorming rondom vernieuwende oplossingen

Partners:

Eigen medewerkers, bewoners, lokale afvalverwerkers en bezoekers van POORT.

Thema Voeding

Future Foods:

Hoe?

Enkel werken met lokale en seizoensproducten.
Kruiden, groenten en vis uit eigen urban farm gebruiken.
Betaalbare gezonde gerechten en workshops aanbieden.

Waarom?

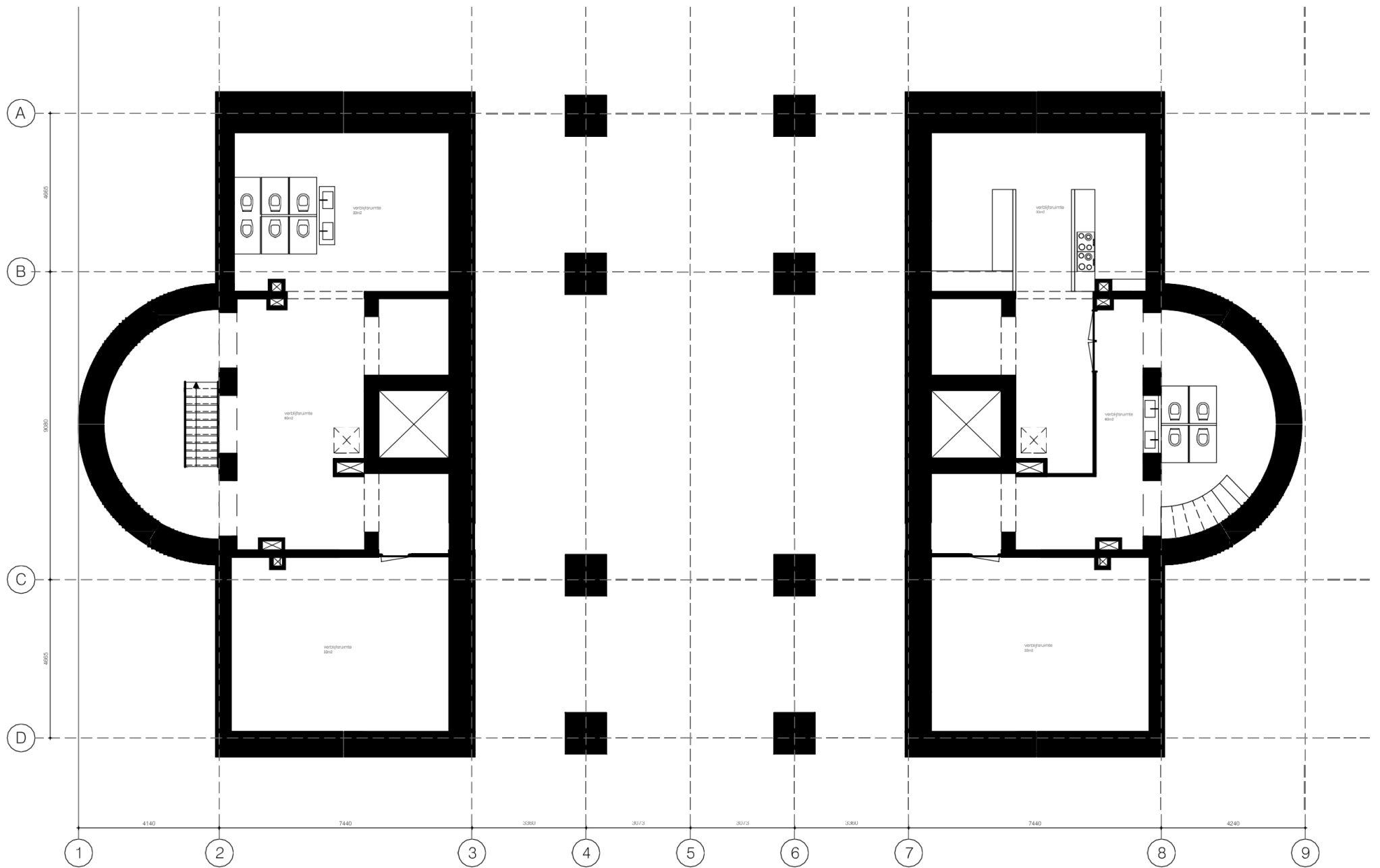
Het stimuleren van een gezond eetpatroon
Lokale ondernemers een platform bieden
Transparantie en controle over kwaliteit van het voedsel bewaren

Partners:

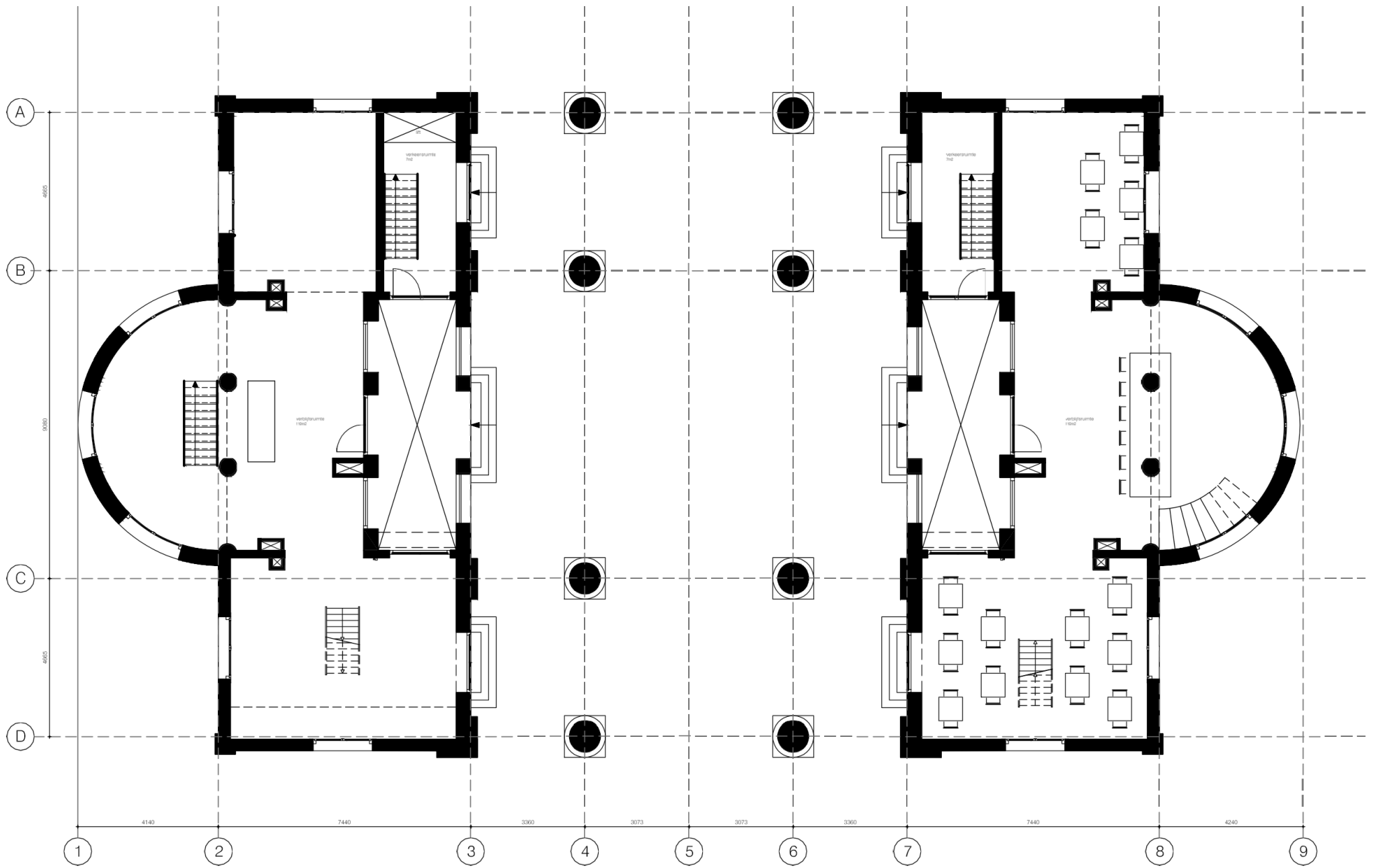
Eigen medewerkers, bewoners, bezoekers, lokale horeca en innovatieve voedsel ondernemers zoals: Youth Food Movement, Food Cabinet, Instock e.d.

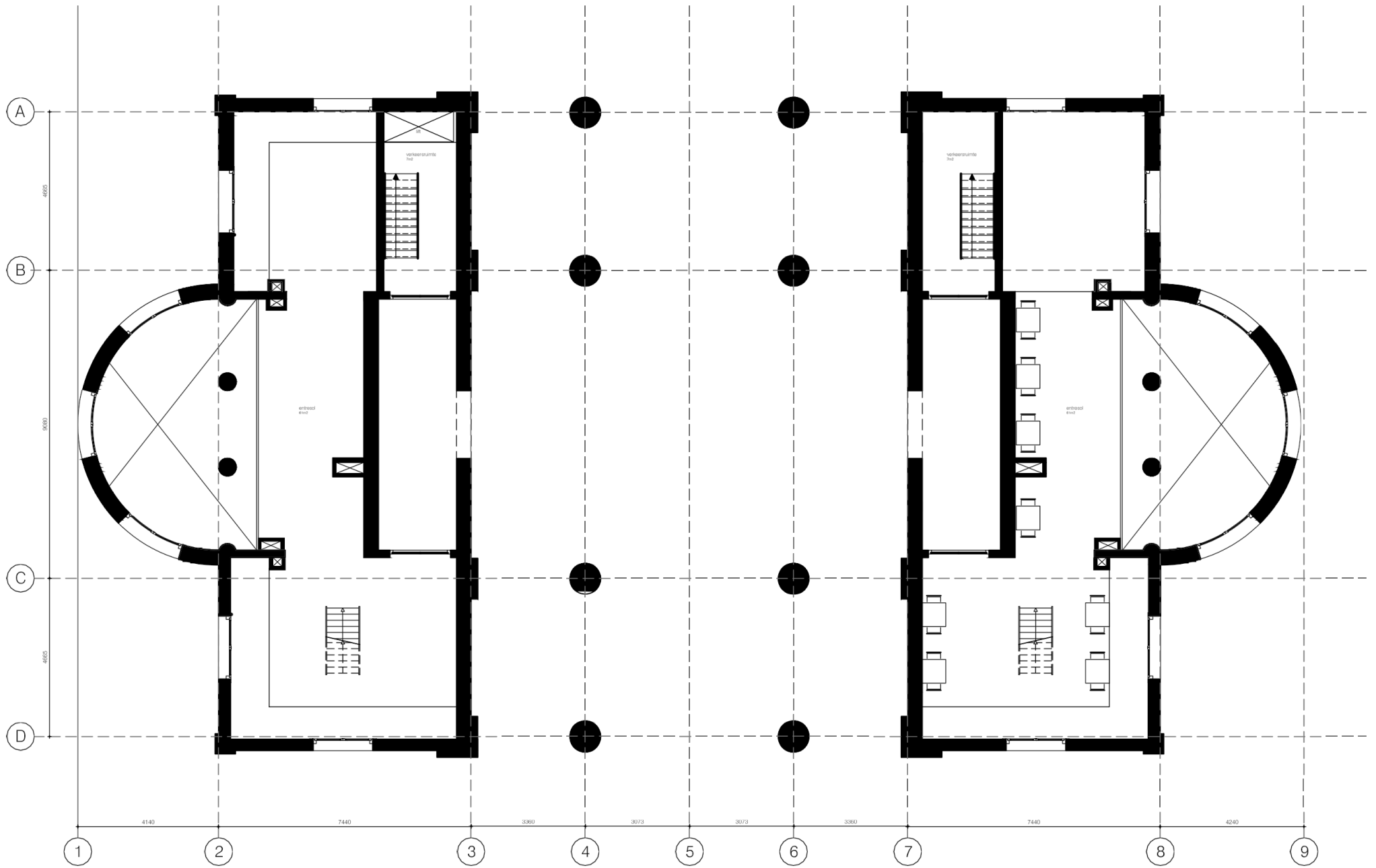

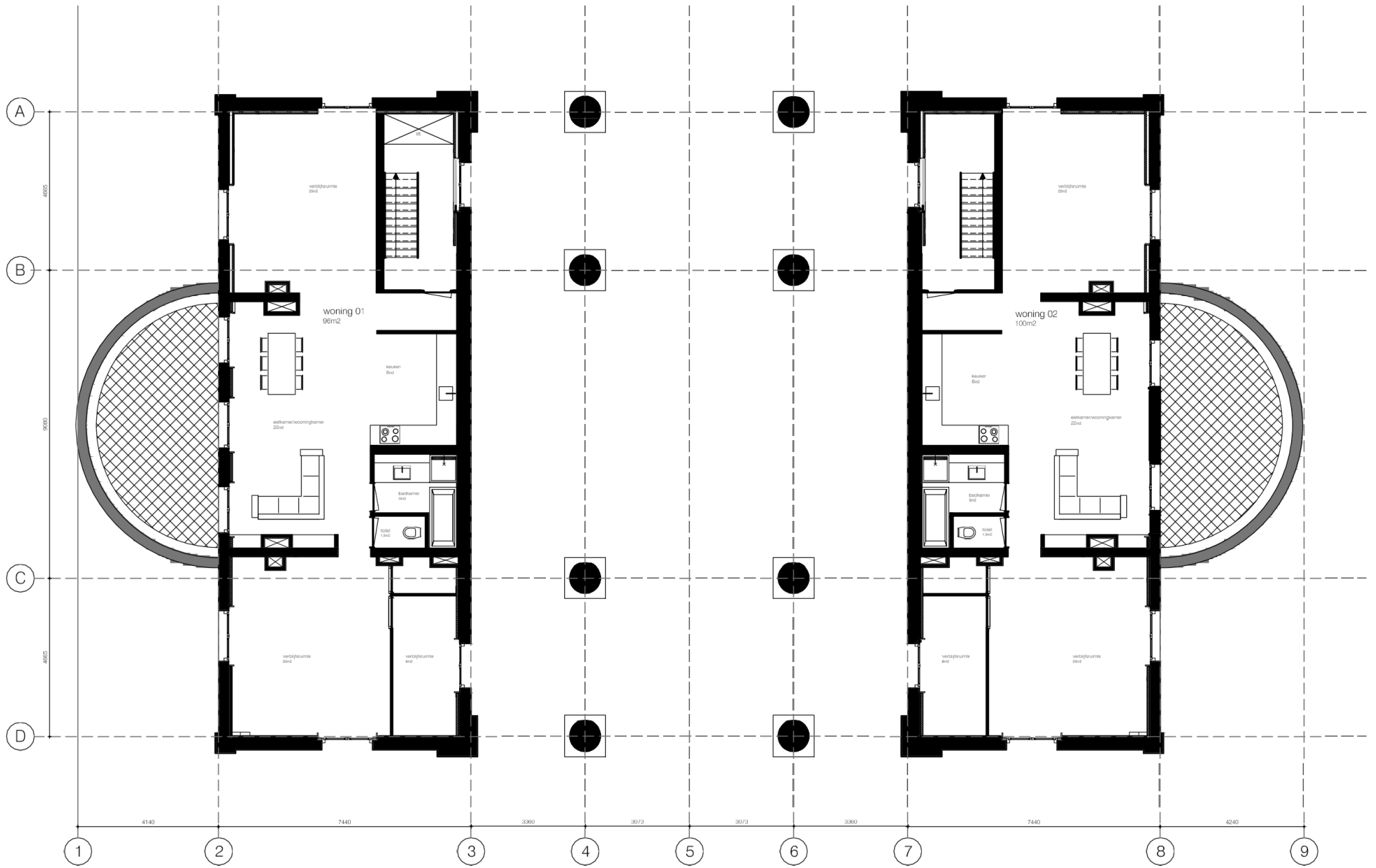
Kelder/ souterrain

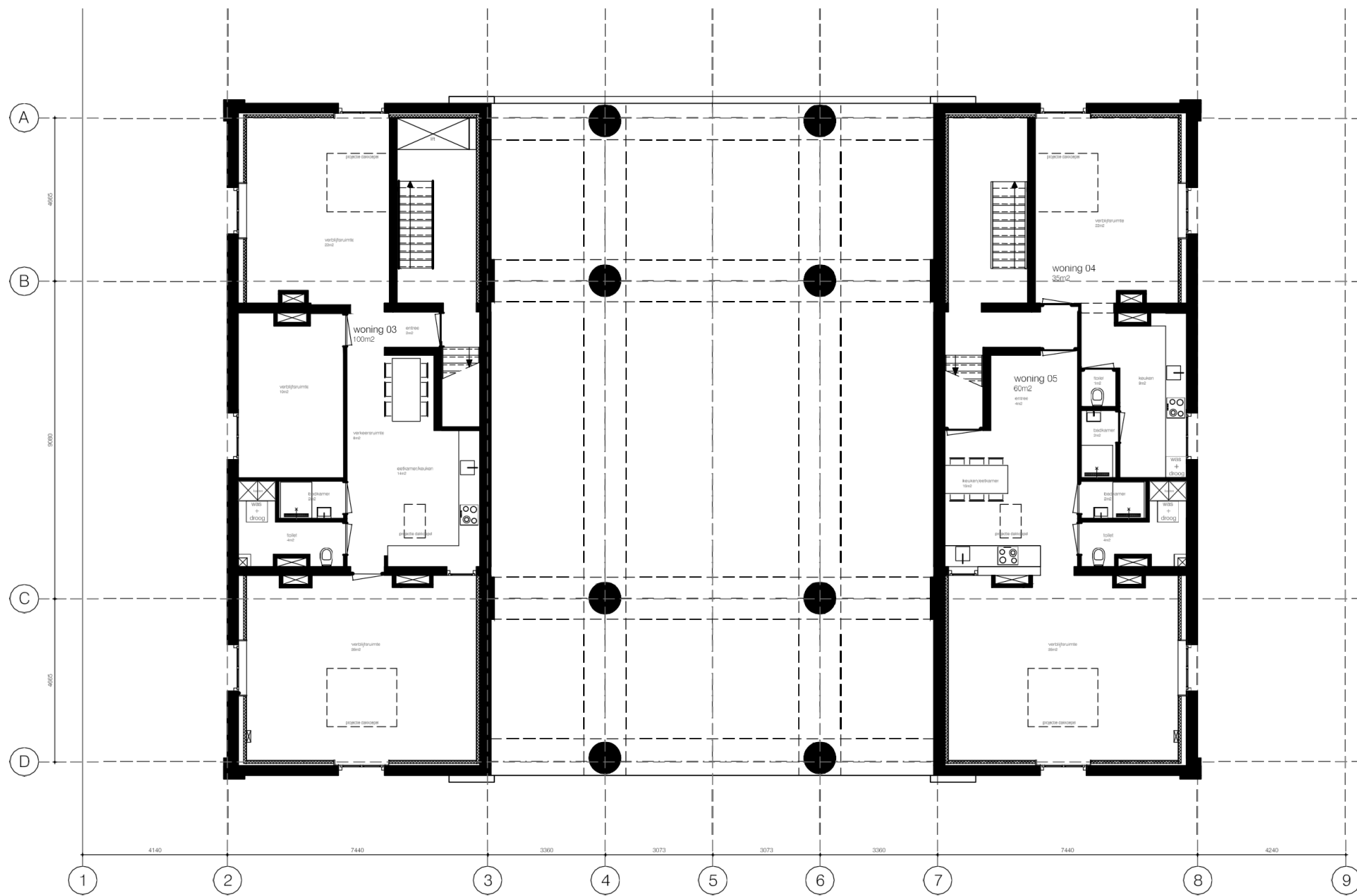
Begane grond

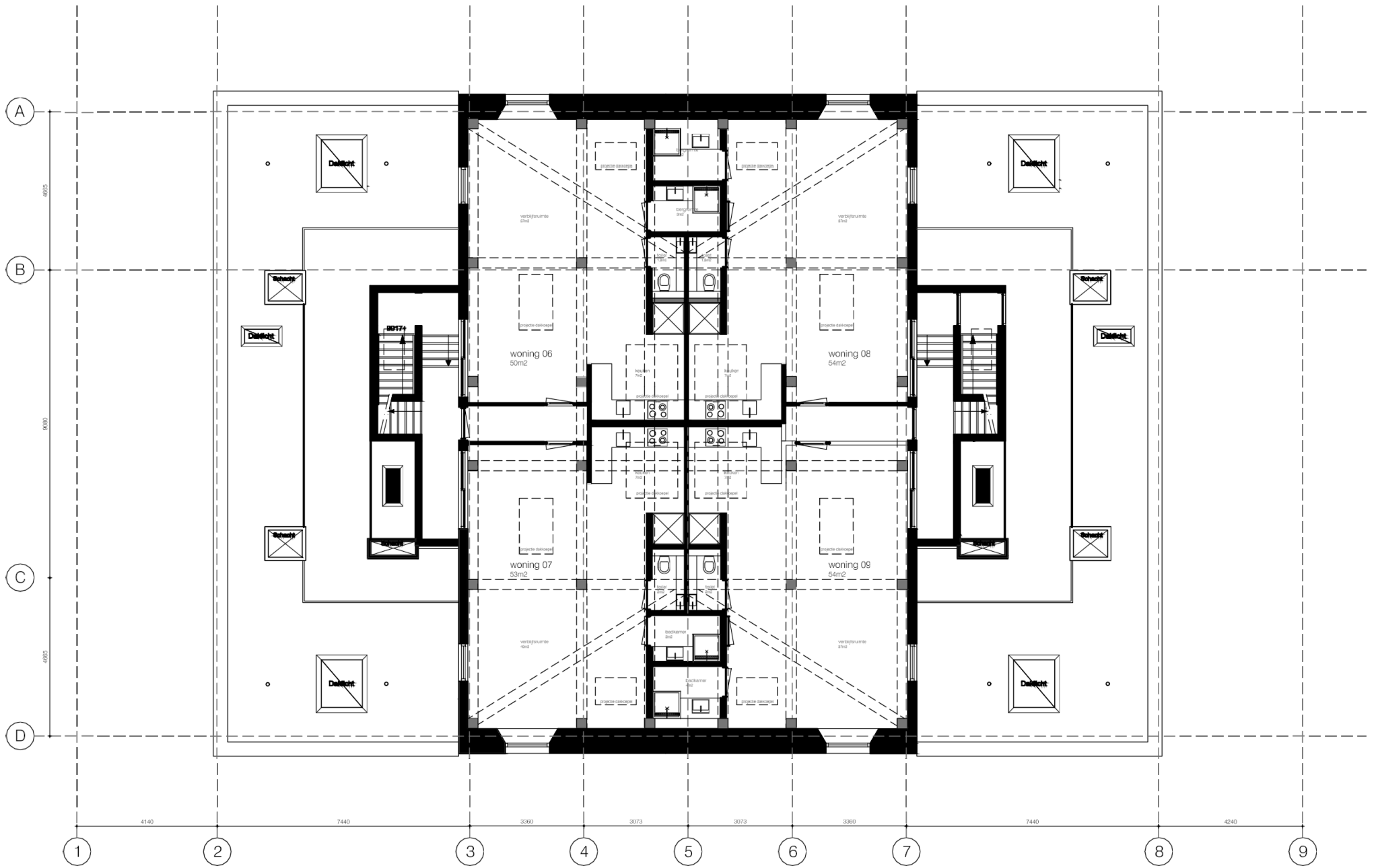
Mezzanine

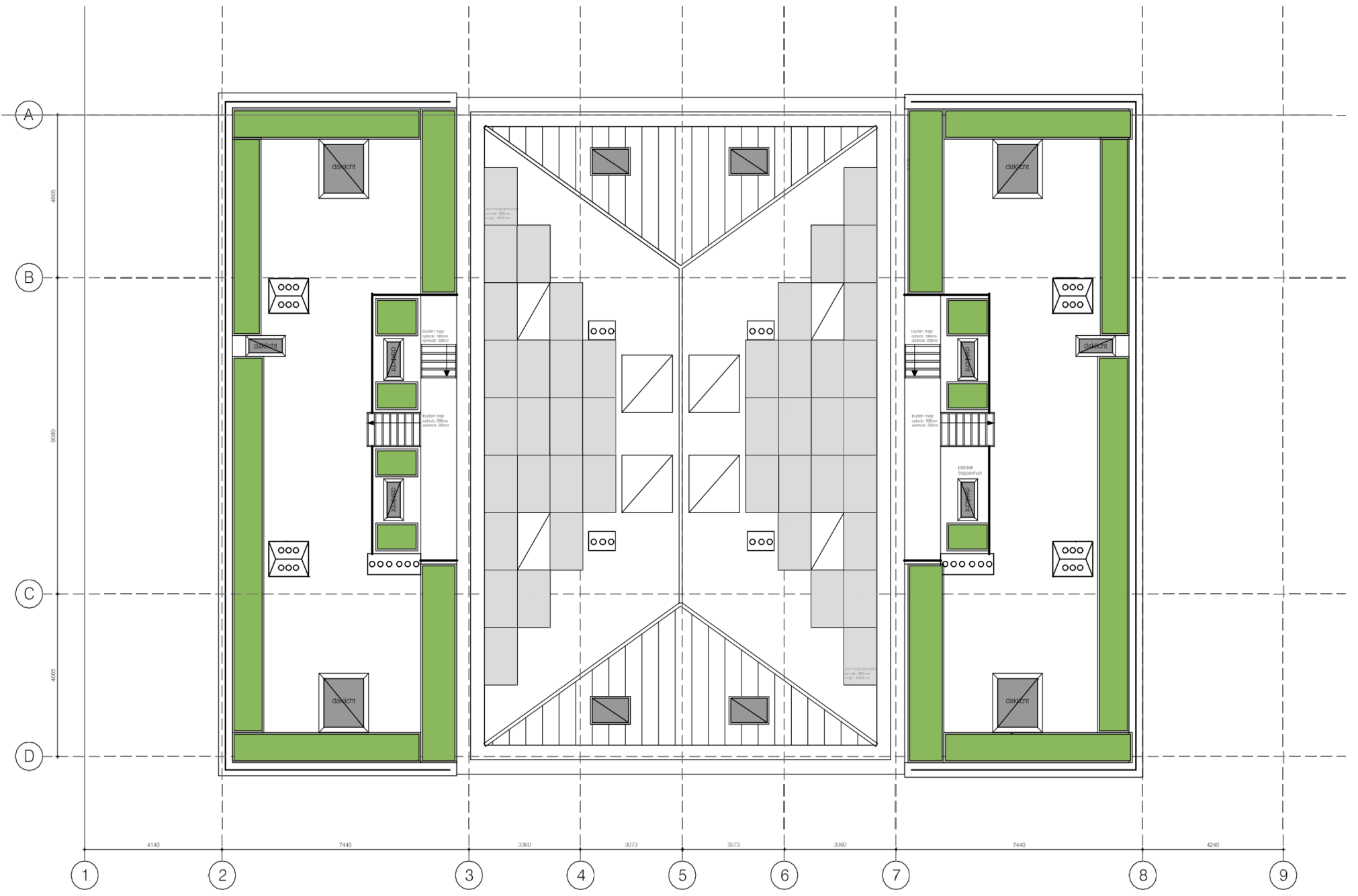
Eerste verdieping

Tweede verdieping

Derde verdieping

Dak

Profielen POORT Ondernemers

Voor de conceptfase van POORT zijn de volgende ondernemers betrokken. Daarnaast zijn er ook diverse andere personen betrokken als adviseur bij dit project.

Profiel Ella Overkleeft

Ella is 31 jaar. Tijdens haar jeugd heeft ze een aantal jaren in de Haarlemmerpoort gewoond. Zij heeft daarom een speciale persoonlijke binding met het pand. Na haar studie Culturele, Maatschappelijke Vorming is zij haar loopbaan begonnen in de culturele en creatieve industrie van Amsterdam. Met haar huidige project Stichting Nachburgemeester is zij verbonden aan de stad op beleidsmatig niveau en ook internationaal cultureel. Stedelijke ontwikkeling speelt ook een rol in haar werk, bijvoorbeeld de ontwikkelingen van broedplaatsen en invloed die het nieuwe evenementenbeleid heeft op de lokalisering van festivals.

Ella spreekt regelmatig in het buitenland om lokale overheden te voorzien van kennis over de culturele en economische waarde van nachtcultuur voor een stad.

Door haar interesse in maatschappelijke vraagstukken en de vergelijkbare ontwikkeling van steden wereldwijd is zij geïnspireerd geraakt voor het maken van dit plan. POORT kan volgens haar het meest innovatie project worden van Amsterdam als het gaat om de combinatie woon- en publieksfunctie. Samen met de huidige bewoners van de poort wil zij van dit project een succes maken en daarmee een statement maken dat het ook anders kan.

Ella heeft een groot relevant netwerk in politiek, stadmakers en de creatieve industrie die kunnen bijdragen aan het realiseren van POORT. Amsterdam heeft meer plekken nodig voor verwondering, veranderingen en verbinding van de mens. Ella zal de functie van curator en locatiemanager op zich nemen voor het totale concept POORT.

Profiel Marieke Schut

Marieke is 29 jaar en heeft een passie voor urban development projecten met een sociaal element. Ze heeft Interior Architecture and Design in San Francisco gestudeerd en is nu bezig met haar masteropleiding architectuur aan de Academie van Bouwkunst te Amsterdam.

Ze wil graag bijdragen aan situaties waar ze haar expertise voor kan inzetten voor een groter doel. Zij maakt alle technische tekeningen voor POORT en zal de verantwoordelijk nemen voor het duurzaam energieplan. Haar interesse gaat uit naar circulaire systemen, kunst en technologie. Marieke heeft gewerkt voor Mopet architecten, UNStudio en Studio NOA.

Bronnen en inspiratie

Bronnen duurzaamheid:

<https://www.rooflife.nl/>

<http://dakdokters.nl/>

<http://www.innovatie.waternet.nl/over-waternet-innovatie/>

<http://www.sita.nl/duurzaamheid.html>

<https://www.amsterdameconomicboard.com/uitdaging/circulaire-economie>

<http://www.wastelab.nl/>

<http://www.mediamatic.net/?lang=nl>

Inspiratie:

<http://www.paleisvoorvolksvlijt.nl/>

‘Een tempel voor vernuft en geestontwikkeling’

Burgers-bestuurders-ondernemers

<http://www.volksvlijt.amsterdam/>

Urban design en cityplanning

<https://www.duic.nl/algemeen/desgin-hotel-buurtfunctie-westerkerk/>

Monumentaal pand als ontmoetingsplek

<https://dezwijger.nl/>

Pakhuis de Zwijger

<http://www.debalie.nl/home/>

De Balie

Dit wooncoöperatieplan is mede mogelijk gemaakt door:

Clemens Mol, *Amsterdams Steunpunt Wonen*
Marieke van Ouwerkerk, *De Verandering*
Ella Overkleeft, *Creative City Projects*
Marieke Schut, *The Good Life Factory*
Jan Voskamp, *Ymere*
Dési van de Swaluw, *Ymere*
Hester ten Zijthoff, *Ymere*
Vincent Feith, *Amsterdams Steunpunt Wonen*
Bram van Garderen, *Amsterdams Steunpunt Wonen*
Anna Bendeler, *Blijburg*
Gerben van der Worp, *Carbon*
Sjoerd Jaspers, *Sineth Engineering*
Bouwe Olij, *Bouwadviesbureau Strackee*
Evert Verhagen, *Creativecities.nl*
Bart De Groot, *Beehives*
Frank Hekelaar, *TOBACCO Theater*
Richard Neve, *Neve PR*
Olaf Boswijk, *Club 11/ Trouw Amsterdam*
Steffie Mercker, *Raad van State*
Lonneke van der Velden
Ernst van den Hemel
Just van der Loos

©Gertie Jaquet